# TÕRVA VALLAVOLIKOGU

## VOLIKOGU ISTUNGI PROTOKOLL

Tõrva 20.10.2026 nr 1-1/2026/9

Algus 17.00
Lõpp 21.34

Istungit juhatasid: Tõrva Vallavolikogu aseesimees Magnus Kirt, Tõrva Vallavolikogu esimees Maido Ruusmann

Protokollis vallasekretäri abi Eve Eisen

**Võtsid osa volikogu liikmed:** Merily Boisen, Helen Elias, Heli Holm, Allan Ilisson, Ülle Juht, Karl Kirt, Magnus Kirt, Urmas Kivit, Virgo Kosemets, Ilmar Kõverik, Marika Kütt, Tiina Laidvee, Ivo Muru, Maido Ruusmann, Tarmo Tamm, Alois Tapfer, Aivar Uibu, Mikk Umbleja, Indrek Valner, Kristel Veri, Eero Viisu

Istungist võtsid kutsututena osa: vallavanem Kalle Vister, vallavalitsuse liikmed: Kristi Napast, Riho Karu, Maire Appo; vallasekretär Signe Kiin, vallasekretäri abi Eve Eisen, avalike suhete spetsialist Roosi Rahnu, vallamajanduse osakonna juhataja Tõnu Jaansalu

Volikogu aseesimees avas istungi ja palus esitada ettepanekud päevakorra osas.

Päevakord:
1. Volikogu esimehe valimine
2. Volikogu esimese aseesimehe valimine
3. Volikogu teise aseesimehe valimine
4. Volikogu liikmetele tasu ja hüvitise maksmise kord
5. Tõrva valla arengukava aastani 2035 ja eelarvestrateegia 2026-2030 I lugemine
6. 2026. aasta lisaeelarve vastuvõtmine
7. Tõrva valla põhimääruse muutmine II lugemine, vastuvõtmine
8. Tõrva valla hankekord
9. Sotsiaalkomisjoni esimehe ja aseesimehe valimine
10. Kogukonna- ja turvalisuse komisjoni esimehe ja aseesimehe valimine
11. Spordikomisjoni esimehe ja aseesimehe valimine
12. Planeeringu- ja vallavarakomisjoni esimehe ja aseesimehe valimine
13. Haridus- ja noorsootöökomisjoni esimehe ja aseesimehe valimine
14. Kultuurikomisjoni esimehe ja aseesimehe valimine
15. Revisjonikomisjoni esimehe ja aseesimehe valimine
16. Revisjonikomisjoni liikmete valimine
17. Sotsiaalkomisjoni koosseisu kinnitamine
18. Kogukonna- ja turvalisuse komisjoni koosseisu kinnitamine
19. Spordikomisjoni koosseisu kinnitamine

20. Planeeringu- ja vallavarakomisjoni koosseisu kinnitamine
21. Haridus- ja noorsootöökomisjoni koosseisu kinnitamine
22. Kultuurikomisjoni koosseisu kinnitamine
23. Vallavanema informatsioon

Karl Kirt tegi ettepaneku jätta ära päevakorrapunktid 16 kuni 22.

Karl Kirt: - KOKS § 47 lg $1^3$ ütleb, et volikogu komisjoni koosseisu kujundamisel arvestatakse erakondade ja valimisliitude esindajate osakaalu volikogus. Meile teadaolevalt planeeritakse komisjonidesse 59 kohta, millest 46 täidab Reformierakond, Isamaa ja Urmas Kivit ning ülejäänud 13 opositsioon. See on selgelt proportsionaalsusest väljas ja et volikogu liikmetega ei ole komisjoni arvestamisel ühendust võetud, nagu lubati, siis minu ettepanek on valida täna ära esimehed ja aseesimehed ning kinnitada koosseisud järgmisel korral. Kõige olulisem komisjon, mis oli vaja kinnitada seoses eelarve ja arengustrateegiaga, töötab.
See annaks meile võimaluse esimeestega rahulikult läbi rääkida ja oma ettepanekuid esitada.
Kui me järgiksime proportsionaalsust, siis peaks 11 kohta täitma Isamaa, 8 EKRE, 3 Riidaja, 20 Terve Tõrva ja 17 Reformierakond. Kui EKREst maha arvata Urmas Kivit, oleks see viis kolmele. See oleks väga selge proportsionaalsus. Mõistan, et koalitsioon, enamus peab saama toimetada. Ei nõuagi, et opositsioonil oleks komisjonides kohti rohkem, aga selline alaesindatus mõnes komisjonis - kuus ühele, sealhulgas revisjonikomisjonis, ei saa olla kuidagi õige. Seda enam, et aasta alguses toonitati, et proportsionaalsus on oluline ja seda püüti ka maksimaalselt järgida. Alati ei olnud see võimalik, seda mööname.

Maido Ruusmann tegi ettepaneku tõsta päevakorrapunkt number 4 päevakorrapunktiks number 22.

Karl Kirt: - ettepanek on teha päevakorrapunkti number 8 osas „Tõrva valla hankekord“, esimene lugemine. Ära on tehtud põhjalik töö, kuid see vajab rohkem süvenemist ja tahaks majandus- ja eelarvekomisjoni seisukohta. Majandus- ja eelarvekomisjon käis koos ja oleks võinud selle üle vaadata.
Riigihangete seaduses on kaks suurt muudatust - 1. novembrist ja 1. jaanuarist. Ettepanek on teha kaks lugemist.
Küsimus Magnusele - kas saad selgitada, oled saatnud välja ettepaneku päevakorrapunktidega 2 ja 3 volikogu esimese aseesimehe ja teise aseesimehe valimiseks. Millest see tuleneb? Kas saan õigesti aru, et oled tagasi astunud?

Magnus Kirt: - astun tagasi pärast esimest punkti. Rääkides koalitsioonipartneritega, tundus õige ja vajalik valik, et oleks nii esimene kui teine aseesimees.

Istungi juhataja pani hääletusele Karl Kirdi esitatud esimese muudatusettepaneku.
Hääletati: 10 poolt, 11 vastu.

Istungi juhataja pani hääletusele Maido Ruusmanni esitatud muudatusettepaneku.
Hääletati: 11 poolt, 10 vastu.

Istungi juhataja pani hääletusele Karl Kirdi esitatud teise muudatusettepaneku.
Hääletati: 10 poolt, 11 vastu.

Istungi juhataja pani hääletusele alljärgneva päevakorra:

**Päevakord:**
**1. Volikogu esimehe valimine**

**2. Volikogu esimese aseesimehe valimine**
**3. Volikogu teise aseesimehe valimine**
**4. Tõrva valla arengukava aastani 2035 ja eelarvestrateegia 2026-2030 I lugemine**
**5. 2026. aasta lisaeelarve vastuvõtmine**
**6. Tõrva valla põhimääruse muutmine II lugemine, vastuvõtmine**
**7. Tõrva valla hankekord**
**8. Sotsiaalkomisjoni esimehe ja aseesimehe valimine**
**9. Kogukonna- ja turvalisuse komisjoni esimehe ja aseesimehe valimine**
**10. Spordikomisjoni esimehe ja aseesimehe valimine**
**11. Planeeringu- ja vallavarakomisjoni esimehe ja aseesimehe valimine**
**12. Haridus- ja noorsootöökomisjoni esimehe ja aseesimehe valimine**
**13. Kultuurikomisjoni esimehe ja aseesimehe valimine**
**14. Revisjonikomisjoni esimehe ja aseesimehe valimine**
**15. Revisjonikomisjoni liikmete valimine**
**16. Sotsiaalkomisjoni koosseisu kinnitamine**
**17. Kogukonna- ja turvalisuse komisjoni koosseisu kinnitamine**
**18. Spordikomisjoni koosseisu kinnitamine**
**19. Planeeringu- ja vallavarakomisjoni koosseisu kinnitamine**
**20. Haridus- ja noorsootöökomisjoni koosseisu kinnitamine**
**21. Kultuurikomisjoni koosseisu kinnitamine**
**22. Volikogu liikmetele tasu ja hüvitise maksmise kord**
**23. Vallavanema informatsioon**

**Otsustati:** kinnitada istungi päevakord (11 poolt, 10 vastu).

**1. Volikogu esimehe valimine**
Ettekandja: volikogu aseesimees Magnus Kirt

Istungi juhataja tegi ettepaneku moodustada kõikide salajaste hääletamiste läbiviimiseks kolmeliikmeline häältelugemiskomisjon koosseisus: Signe Kiin, Maire Appo, Tõnu Jaansalu.

Nimetatud isikud olid nõus olema häältelugemiskomisjoni liikmed.

**Otsustati:** kinnitada häältelugemiskomisjon koosseisus: Signe Kiin, Maire Appo, Tõnu Jaansalu - 21 poolt.

Magnus Kirt: - volikogu esimehe valimisel lähtutakse Tõrva valla põhimäärusest.

Magnus Kirt esitas volikogu esimehe kandidaadiks Maido Ruusmanni.

Ülle Juht esitas volikogu esimehe kandidaadiks Karl Kirdi.

Rohkem kandidaate ei esitatud.

Istungi juhataja tegi ettepaneku sulgeda nimekiri kahe kandidaadiga.
**Otsustati:** sulgeda kandidaatide nimekiri - 16 poolt.

Istungi juhataja andis enda tutvustamiseks sõna Maido Ruusmannile.

Maido Ruusmann andis kandideerimiseks nõusoleku.

Maido Ruusmann: - on olnud suur au ja rõõm teenida Tõrva linna, Tõrva valda, Tõrva piirkonda ja seda rahvast aastast 2005, kui mind valiti esimest korda volikokku. Aastatel 2005 kuni 2009

olin Tõrva Linnavolikogu liige. Aastatel 2009 kuni 2013 täitsin Tõrva abilinnapea ülesandeid. Aastast 2013 kuni 2017 olin Tõrva linnapea. Aastast 2017 kuni 2021 olin Tõrva vallavanem. Aastast 2021 kuni 2023 aprillini täitsin ka vallavanema ülesandeid. Sealt edasi oli mul võimalus ja voli olla Tõrva Vallavolikogu esimees. Lisaks olen saanud võimaluse olla Valgamaa Omavalitsuste Liidu esimees ja ka Valgamaa Arenguagentuuri nõukogu esimees. Praegu olen teadaolevalt Riigikogu liige ja kuulun veel mõningatesse erinevatesse positsioonidesse. Olen põline tõrvakas ja olen nõus hea meelega panustama ka edaspidi Tõrva valla, Valgamaa ja Lõuna-Eesti arengusse. Siin on mu kodu. Mu lapsed on siin. Arvan, et üheskoos samme seades nende inimestega, kes me siin oleme, võib koostöö olla algul konarlik ja tavaliselt aasta pärast valimisi natukene sujuvamaks muutub. Kui ma peaksin osutuma valituks volikogu esimeheks, siis kahtlemata tööd tuleb teha selleks, et oleks ühtne eesmärk ja hakatakse astuma ühtseid samme.

*Küsimusi ei esitatud.*

Istungi juhataja andis enda tutvustamiseks sõna Karl Kirdile.

Karl Kirt andis kandideerimiseks nõusoleku.

Karl Kirt: - enda kohta väga midagi ei lisa, mida olen siin rääkinud. Olen seda ametit kuni oktoobri alguseni pidanud.

*Küsimusi ei esitatud.*

Istungi juhataja kuulutas välja vaheaja hääletamissedelite ettevalmistamiseks.

*Vaheaeg*

Vallasekretär Signe Kiin tutvustas salajase hääletamise läbiviimise korda.

*Toimus salajane hääletamine.*

Häältelugemiskomisjoni liige Maire Appo luges ette hääletamistulemuste protokolli Tõrva Vallavolikogu esimehe valimiste kohta (protokollile lisatud).

Hääletamise tulemusena jagunesid hääled järgnevalt: Maido Ruusmann - 11 häält, Karl Kirt - 10 häält.
Tõrva Vallavolikogu esimeheks on salajase hääletamise tulemusena valitud Maido Ruusmann.

**Otsustati:** võtta vastu Tõrva Vallavolikogu otsus nr 40 „Tõrva Vallavolikogu esimehe valimine“.

Istungit asus juhatama Tõrva Vallavolikogu esimees Maido Ruusmann.

Maido Ruusmann: - enne kui hakkame valima volikogu esimest aseesimeest on vaja läbi viia hääletamise protseduur, et otsustada mitu aseesimeest volikogul on. Volikogu aseesimeeste arvu otsustab volikogu enne aseesimeeste valimist volikogu esimehe ettepanekul. Sellest tulenevalt teen ettepaneku valida Tõrva Vallavolikogule kaks aseesimeest.

*Küsimused:*

Virgo Kosemets: - kas sa põhjendaksid, milleks on vaja kahte? Eelmises koosseisus oli ka kaks aseesimeest ja ka see üks esimene aseesimees praktiliselt volikogu istungite töös erilist rolli ei mänginud. Ammu see teine. Nüüd järsku on vaja jällegi teist. Millest see tuleneb?
Maido Ruusmann: - hinnangud ongi erinevad, kas eelmises koosseisus kaks aseesimeest mängisid rolli või mitte. Mina ütlen, et mängisid rolli, kui me vaatame, millise tempoga vald eelmisel perioodil arenes. Kahtlemata oli see eeskujulik ja kahtlemata oli kahel aseesimehel selles oma roll. Vaadates kümmet kuud, kui oli üks aseesimees, ei läinud kuidagi hästi. Oli palju kemplemist. Võib-olla oli teine aseesimees puudu, mitte seda, et Magnus kahe mehe eest ei oleks. Seda ta kindlasti on.
Koalitsioonileping on kahtlemata ambitsioonikas. Tegevused, mis on seatud eesmärgiks ellu viia, vajaksid tegelikult isegi kolme aseesimeest.
Kes on selle poolt, et valida Tõrva Vallavolikogule kaks aseesimeest?
Hääletati: 11 poolt, 10 vastu.

**2. Volikogu esimese aseesimehe valimine**
Ettekandja: volikogu esimees Maido Ruusmann

Volikogu esimees tegi ettepaneku seada üles kandidaadid.

Maido Ruusmann esitas kandidaadiks Urmas Kiviti.

Urmas Kivit andis kandideerimiseks nõusoleku.

Karl Kirt esitas kandidaadiks Ülle Juhi.

Ülle Juht andis kandideerimiseks nõusoleku.

Rohkem kandidaate ei esitatud.

Istungi juhataja tegi ettepaneku sulgeda nimekiri kahe kandidaadiga.

**Otsustati:** sulgeda kandidaatide nimekiri - 20 poolt, 1 erapooletu.

Istungi juhataja andis enda tutvustamiseks sõna Urmas Kivitile.

Urmas Kivit andis kandideerimiseks nõusoleku.

Urmas Kivit: - olen 32aastane. Olen põline Tõrva valla elanik. Ettevõtja. Kolme lapse isa. Alates eelmise aasta lõpust ka Tõrva Vallavolikogu liige. Siiani olen kuulunud Tõrva Veejõud nõukogusse, revisjonikomisjoni ning majandus- ja eelarvekomisjoni.

*Küsimused:*

Allan Ilisson: - küsiks endise EKRE Tõrva osakonna liikme käest, kuidas tuli selline mõte vastaspoolele ümber hüpata ja kuidas sa ennast seal teisel pool tunned? Kas seal pool on parem olla?
Urmas Kivit: - uus on parem, on koostööaltim. Olen selgitanud, miks ma ära tulin – meil ei läinud vaated kokku.

Ivo Muru: - aasta tagasi valimiskampaania ajal oli sul üks põhipunkte, millega tahtsid volikokku saada, tuulikute vastasus. Kas sa oled samal seisukohal, et tuulikud ei tohi Tõrva valda tulla?
Kui oled seisukohta muutnud, siis põhjenda palun seda.

Urmas Kivit: - olen oma seisukohta pigem muutnud. Olen tutvunud faktide ja infoga ning näen, et varem ei olnud see teema väga tuttav. Kui ma peaksin täna valima, kas vald areneb või mitte, siis olen valla arengu poolt.

Istungi juhataja andis enda tutvustamiseks sõna Ülle Juhile.

Ülle Juht: - Tõrva linnavolikogu olen juhtinud aastatel 2005 kuni 2009. Sellesse aega jääb ka see, kui tänane volikogu esimees sai esimesed volikogu kogemused. On pikaajaline tegevus volikogu liikmena, on erinevad komisjonid. Nüüd oli võimalus ja suur vastutus toimetada üheksa kuud valdkonna asevallavanemana. Otsustaja ja tegevjuhina on kogemusi piisavalt. Seetõttu võtan seda pakkumist täie vastutusega.

*Küsimusi ei esitatud.*

Istungi juhataja kuulutas välja vaheaja hääletamissedelite ettevalmistamiseks.

*Vaheaeg*

*Toimus salajane hääletamine.*

Häältelugemiskomisjoni liige Maire Appo luges ette hääletamistulemuste protokolli Tõrva Vallavolikogu esimese aseesimehe valimiste kohta (protokollile lisatud).

Hääletamise tulemusena jagunesid hääled järgnevalt: Urmas Kivit - 11 häält, Ülle Juht - 9 häält. Tõrva Vallavolikogu esimeseks aseesimeheks on salajase hääletamise tulemusena valitud Urmas Kivit.

**Otsustati:** võtta vastu Tõrva Vallavolikogu otsus nr 41 „Tõrva Vallavolikogu esimese aseesimehe valimine“.

**3. Volikogu teise aseesimehe valimine**
Ettekandja: volikogu esimees Maido Ruusmann

Volikogu esimees tegi ettepaneku seada üles kandidaadid.

Maido Ruusmann esitas kandidaadiks Magnus Kirdi.

Magnus Kirt andis kandideerimiseks nõusoleku.

Karl Kirt esitas kandidaadiks Ilmar Kõveriku.

Ilmar Kõverik loobus kandideerimisest.

Rohkem kandidaate ei esitatud.

Istungi juhataja tegi ettepaneku sulgeda nimekiri ühe kandidaadiga.
**Otsustati:** sulgeda kandidaatide nimekiri – 17 poolt, 1 erapooletu

Istungi juhataja andis enda tutvustamiseks sõna Magnus Kirdile.

Magnus Kirt andis kandideerimiseks nõusoleku.

Magnus Kirt: - olen elupõline tõrvakas. Kui ma ei oleks volikogus, arvan, et teeksin kõike täpselt samamoodi nagu olen teinud. Alati iga käiku silmas pidades, kui on võimalik Tõrva eest seista, siis seisan. Kohtades, kus on võimalik Tõrvat aidata, ära märkida, seda ma kindlasti ka teen. Miks olla siin volikogus, on näha seda asja lähemalt. Et on võimalik ka siin kaasa rääkida ja aidata. Olen selle eest väljas, et siin kõik parem oleks.

*Küsimused:*

Ivo Muru: - ka sina Isamaa nimekirjas möödunud aastal kandideerides olid tuulikute vastane. Mis on aastaga juhtunud? Kas oled veel vastu? Kui oled seisukohta muutnud, siis mis on selle põhjus?
Magnus Kirt: - ei ole kunagi välja öelnud, mille poolt või vastu ma olen. Olen öelnud, et olen selle poolt, mille poolt on enamus elanikest. Lisaks sellele ka muud faktorid, mis võivad seda otsust mõjutada. See küsimus on täna siin vallas väga kõrge pinge all. On ka teisi fakte, mis võivad valla arengut pärssida. Kas võtta need vastu või mitte, arvan, et seal tuleb kuulata elanikke. Tuleb vaadata numbreid ja asju, mis läheb ühe või teise näol paremaks või halvemaks.

Istungi juhataja kuulutas välja vaheaja hääletamissedelite ettevalmistamiseks.

*Vaheaeg*

*Toimus salajane hääletamine.*

Häältelugemiskomisjoni liige Maire Appo luges ette hääletamistulemuste protokolli Tõrva Vallavolikogu teise aseesimehe valimiste kohta (protokollile lisatud).

Hääletamise tulemusena jagunesid hääled järgnevalt: Magnus Kirt - 15 häält.
Tõrva Vallavolikogu teiseks aseesimeheks on salajase hääletamise tulemusena valitud Magnus Kirt.

**Otsustati:** võtta vastu Tõrva Vallavolikogu otsus nr 42 „Tõrva Vallavolikogu teise aseesimehe valimine“.

**4. Tõrva valla arengukava aastani 2035 ja eelarvestrateegia 2026−2030 I lugemine**
Ettekandjad: vallavanem Kalle Vister
finantsjuht Maire Appo
Kaasettekandja: majandus- ja eelarvekomisjoni esimees Eero Viisu

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna vallavanemale.

Kalle Vister: - lähtuvalt kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seadusest ja kohaliku omavalitsuse korralduse seadusest, tuleb arengukava ja eelarvestrateegia uueks perioodiks üle vaadata. Kuna arengukava on värskelt koostatud, siis seal mingeid muudatusi sisse viidud ei ole. Küll aga tuleneb seadusest, et eelarvestrateegias peab olema ette planeeritud nelja-aastane periood 2027 kuni 2030. Seda on tehtud.

Istungi juhataja tänas ettekandjat.

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna finantsjuhile.

Maire Appo: - eelarvestrateegia jaoks on kõikidel omavalitsustel ühtne vorm. Tabelisse on lisatud juurde aasta 2030. 2024 täitmise asemel on 2025. 2026. aastal on eeldatav täitmine, mis ei pruugi kokku minna vastu võetud eelarvega.

Protsendid näitavad muutust võrreldes eelmise aastaga. Tulumaksu muutus eeldatavale laekumisele on võrreldes 2026. aastaga 2,94%. Edaspidistel aastatel on see samasugune, 2−3%.
Aluseks on võetud riigi eelarve suvine majandusprognoos. Tulude ja kulude muutus on 3 kuni 4 protsenti.
Eelarvestrateegias on ka suuremate investeeringute tabel. Kui investeeringud on paigas, siis prognoosime, millised on meie võimalused omafinantseeringuks. Investeeringute puhul katame omafinantseeringud laenuga.
See on põhialuseks 2027. aasta eelarve koostamisel.

*Küsimused:*

Helen Elias: - kui sa eelarvestrateegiat koostasid, kas arvestasid, et tulubaasi osa on praegu sellisel määral nagu on? Riigikogus on menetlemisel, et tulubaasi tahetakse lülitada osaliselt sihtotstarbelised toetused. Kui see peaks muutuma, kas see oleks meile kasulik, kas tekiks tulu suurenemine või pigem mitte?
Maire Appo: - kuna toetusfond on sihtotstarbeline, me ei saa näiteks teede raha ega õpetajate palkasid kuskil mujal kasutada, siis mina leian, et selles vormingus midagi ei muutu. Kuna elanike arv kahaneb, kaasa arvatud maksumaksjate arv, siis ei julge üle 3 protsendi tulumaksu tõsta.
Helen Elias: - kas regionaalsete tervisespordikeskuste arenduse meede 2026. aastaga läbi ei saanud?
Maire Appo: - sain aru, et tuleb uus meede, sellepärast olen selle 2027. aastasse sisse kirjutanud. Kui ta tuleb, siis on ta neli aastat.

Virgo Kosemets: - investeeringute kava on 2027. aastal väga ambitsioonikas. Kas need investeeringud, mis on lülitatud 2027. aastasse, arvestavad energiakriisist tulenevalt ka võimalikku kallinemist või on sellised nagu omal ajal prognoositi?
Maire Appo: - gümnaasiumi puhul on, teiste puhul ei ole.

Karl Kirt juhtis tähelepanu eelarvestrateegia lk 11 tabelis olevale ebatäpsusele.

Virgo Kosemets: - Kalle (Vister) ütles, et arengukavas muudatusi ei tule, kuna on koostatud värskelt aastal 2025. Kas läheb avalikule väljapanekule selliselt nagu on praegu meile esitatud või pannakse seal aastad vähemalt mõistlikult paika? Arengukavas on kirjas, et koostatakse jalgpalli arengu osas ikka veel mingisugust kava. Minu teada on praegu planeeritud neli aastat 100 000 ja on teada, et on olemas ka kokkulepped. Arengukava koostati juba eelmisel aastal ära. Kas see läheb veel korrigeerimisele?
Kalle Vister: - aastaarvud pannakse paika, aga jalgpalli osas läheb korrigeerimisele.

Maido Ruusmann: - täna on arengukava ja eelarvestrateegia esimene lugemine. Pärast seda lähevad need avalikule väljapanekule, mille käigus on kõikidel, k.a volikogu liikmetel, õigus teha ettepanekuid muudatuste osas. Seejärel vaadatakse ettepanekud läbi ja viiakse sisse või mitte ning esitatakse volikogule vastuvõtmiseks.

Karl Kirt: - mis aastani eelarvestrateegia ikkagi tehakse?
Kalle Vister: - 2030.

Ülle Juht: - milline on valitsuse hoiak lasteaedade parklate osas? Olukord on stabiilselt hull.
Kalle Vister: - see on olnud teemaks ja see tuleb kindlasti arutusele.

Helen Elias: - kas olete alustanud arengukava täitmise seiramisega? Mis on tehtud?
Kalle Vister: - jah, oleme sellega arendusspetsialistiga tegelenud.

Istungi juhataja tänas ettekandjat.

Istungi juhataja andis kaasettekandeks sõna majandus- ja eelarvekomisjoni esimehele.

Eero Viisu: - kas keegi on protokolli lugenud? Tarmo mõttekäiku natuke korrigeerime. Vaatasime komisjonis eelarvestrateegia üle. Teiseks lugemiseks andmed täpsustuvad.

Istungi juhataja tänas kaasettekandjat.

**Otsustati:** võtta vastu otsus nr 43 „Tõrva valla arengukava ja eelarvestrateegia eelnõu avalikule väljapanekule suunamine“.
Otsus võeti vastu avalikul hääletamisel – poolt 21.

**5. 2026. aasta lisaeelarve vastuvõtmine**
Ettekandja: finantsjuht Maire Appo
Kaasettekandja: majandus- ja eelarvekomisjoni esimees Eero Viisu

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna finantsjuhile.

Maire Appo: - lisaeelarve suurendab eelarve mahtu üle 47 000 euro. Lisaks lisatuludele ja -kuludele on tehtud ka eelarve sisemised muudatused, mis ei muuda eelarve mahtu - muudetakse tegevusalasid või kulu liiki. Eelarvesse suunatakse Kultuurkapitalilt saadud 2000 eurot toetust, mis on meie segakoori Itaalia reisi kuludeks. Toetusfondi eraldati täiendavalt 3000 eurot toimetulekutoetust, mis suunatakse toimetulekutoetuse tasumiseks.
Regianaal- ja Põllumajandusministeeriumist on laekunud KOV võimestamise projekti roheinvestreeringute toetus, mis jaguneb vallavalitsuse ja keskkonna tegevusalade vahel.
Eelarve muudatus puudutab tugispetsialistidele töötasu maksmist. Vajadus tugispetsialistide järele on lasteaedades ja koolis. Leidsime vajaminevad vahendid lasteaia enda ja kooli eelarvetest ning suuname sotsiaalse kaitse eelarvesse, kuna lepingud tugiisikutega sõlmib sotsiaalosakond. Väikesed ümbertõstmised on tehtud ka lasteaed Mõmmik siseselt.

*Küsimused:*

Karl Kirt: - kui meil on komisjoni koosolek ja volikogu materjalid saadetakse välja, on ebatäpsused, nimelt 40 105 eurot vallavolikogule. Selgitustes on, et vallavalitsusele. Komisjonist käib see läbi, vallavalitsus vaatab läbi. Mitte keegi ei märka. See on juba päris oluline muudatus. Kui me oleksime selle vastu võtnud, oleks see läinud vallavolikogu reale, aga peaks olema real 01112.
Maire Appo: - kui komisjonis selgitan, on meil tõesti ees selgitused. See on minu viga.
Karl Kirt: - see ei olnud paha pärast. Meie ülesanne on seda vaadata, kui sees on inimlikud eksimused.

Helen Elias: - tõstame lasteaia eelarvest osa personalikulusid sotsiaalvaldkonda. Kas see mõistlik lähenemine? Hoiame seda pigem lasteaedade personalis. Kui ei ole abivajavat last, saab katta lasteaias ka teisi rolle. See tuleks mõelda terviklikult läbi.

Tarmo Tamm: - tahan täpsustada eelarvekomisjoni liikmena, täiendusena probleemile, mille Karl välja tõi ja mida Eero Viisu ka ütles, et asju sai tehtud kiirustades. Kui lahkusin siit (komisjoni koosoleku) laua tagant, siis volikogu materjalid tulid kaks tundi hiljem. Tahan juhtida tähelepanu sellele, et komisjonid võiksid toimuda varem, mitte viimasel minutil. Ametnikud on ka inimesed ja ei pea kell üheksa õhtul volikogu liikmetele materjale välja saatma.

Istungi juhataja tänas ettekandjat.

Istungi juhataja andis kaasettekandeks sõna majandus- ja eelarvekomisjoni esimehele.

Eero Viisu: - komisjon vaatas lisaeelarve üle ja otsustas saata ühehäälselt volikogule vastuvõtmiseks.

Istungi juhataja tänas kaasettekandjat.

*Küsimusi ei esitatud.*

**Otsustati:** võtta vastu määrus nr 20 „2026. aasta lisaeelarve vastuvõtmine“
Määrus võeti vastu avalikul hääletamisel – poolt 18, erapooletuid 3.

**6. Tõrva valla põhimääruse muutmine II lugemine, vastuvõtmine**
Ettekandja: volikogu esimees Maido Ruusmann

Maido Ruusmann - põhimääruse muudatuse mõju on muuta volikogu töökorraldus paindlikumaks ja eesmärk vähendada olukordi, kui volikogu liige ei saa füüsilise puudumise tõttu oma volikogu liikme õigusi teostada. Põhimääruse muudatuse I lugemine toimus 29. septembril, mil anti tähtaeg muudatusettepanekute esitamiseks. Tähtajaks ühtegi ettepanekut ei laekunud. Kujul nagu see oli esimesel lugemisel, on see ka teisel lugemisel.

*Repliik:*

Ülle Juht: - olen ise eelmises koossisus kogenud, kui ei saanud osaleda tervislikel põhjustel ning küsisin võimalust volikogu istungist veebi teel osa saada, seda ei võimaldatud. See on väga korralik edasiminek.

**Otsustati:** võtta vastu määrus nr 21 „Tõrva valla põhimääruse muutmine“
Määrus võeti vastu avalikul hääletamisel – poolt 13, vastu 6, erapooletuid 2.

**7. Tõrva valla hankekord**
Ettekandja: vallasekretär Signe Kiin

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna vallasekretärile.

Signe Kiin: - selle uue korra kehtestamise peamine põhjus on 1. novembril 2026 jõustuvad riigihangete seaduse muudatused. Valla hankekord tuleb viia kooskõlla uute seadustest tulenevate piirmäärade ja hankemenetluse reeglitega.
Eelnõu säilitab võimalikult suures ulatuses senise töökorralduse, kuid täpsustab mitmeid olulisi küsimusi. Seadusest tulenevalt tõusevad lihthanke piirmärad. Asjade ja teenuste hangetel on lihthanke piirmääraks 50 000 eurot ja ehitustöödel 100 000 eurot.
Selle tulemusena saab suurema osa hangetest korraldada senisest lihtsamas menetluses.
Uues hankekorras on täpsustatud vastutuse teema. Määratakse hanke eest vastutav isik ja hankelepingu täitmise eest vastutava isiku ülesanded. See aitab jälgida paremini lepingute tähtaegadest kinnipidamist, tööde ja teenuste kvaliteeti ja lepingu tingimuste täitmist.
Samuti on toodud sisse huvide konflikti ennetamise ja lahendamise meetmed, mis sätestavad, et hankega seotud isikutel tuleb kinnitada huvide konflikti puudumist ja kohustust hoida teavet konfidentsiaalsena. Huvide konflikti tekkimisel, tuleb sellest viivitamata teatada ja vajadusel hankega seotud tegevusest taanduda.
Ajakohastatud on hankeplaani koostamisega seotud küsimusi ja täpsustatud väikehangete ning sotsiaal- ja eriteenuste tellimise korda. Eelnõu rakendamine ei too vallale kaasa lisakulusid.

Hanked, mis on alustatud enne 1. novembrit, viiakse lõpuni senise korra alusel. Kord jõustub 1. novembril.
Eelnõu eesmärk on tagada valla hangete korraldamise vastavus uuele seadusandlusele. Säilitada selge töökorraldus ja tugevdada läbipaistvust ja lepingute täitmise kontrolli. Ettepanek eelnõu määrusena vastu võtta.

*Küsimused:*

Karl Kirt: - väljasaadetud eelnõus oli § 4 lg 1 tehtud kollaseks. Nüüd ei ole. Küsimus on, miks see kollasus oli? Tegelikult on küsimus tehnilist laadi. Kui peaks juhtuma, et eelarve võetakse vastu 30.–31. märts, mis võib mingil juhul ka juhtuda, kas vallavalitsus peab ikkagi hankeplaani korraldusega vastu võtma, mis siis, et eelarvet ei ole jõutud lõpuni menetleda.
Signe Kiin: - kollane oli sellel põhjusel, et mõtlesime ka ise selle üle. Teoreetiline võimalus tõepoolest on. Me võime kirjutada ka nt 10. aprill, kui te arvate, et selline juhus võib meid tabada. Üldjuhul ei ole me sellega viimasele minutile jäänud. See on ka ettevõtjate huvides, et nad saavad selle info kätte. See läheb avalikuks ka riigihangete registri kaudu. Teoreetiline võimalus on, aga ei usu, et see võiks juhtuda.

Istungi juhataja tänas ettekandjat.

**Otsustati:** võtta vastu määrus nr 22 „Tõrva valla hankekord“
Määrus võeti vastu avalikul hääletamisel – poolt 21.

**8. Sotsiaalkomisjoni esimehe ja aseesimehe valimine**
Ettekandja: volikogu esimees Maido Ruusmann

Volikogu esimees tutvustas komisjoni esimeeste ja aseesimeeste valimise korda ning palus esitada kandidaadid.

Helen Elias esitas sotsiaalkomisjoni esimehe kandidaadiks Merily Boiseni.

Kalrl Kirt esitas sotsiaalkomisjoni esimehe kandidaadiks Heli Holmi.

Merily Boisen ja Heli Holm andsid kandideerimiseks nõusoleku.

Rohkem kandidaate ei esitatud.

Istungi juhataja tegi ettepaneku sulgeda nimekiri kahe kandidaadiga.

**Otsustati:** sulgeda kandidaatide nimekiri - 21 poolt.

Volikogu esimees andis enda tutvustamiseks sõna Merily Boisenile.

Merily Boisen: - olen Tõrva Tervisekeskuse juhataja. Tervisekeskuse juhatajana jookseb mul juba viies aasta. Enne seda töötasin EMOs ja kiirabis. Taustalt olen meditsiinitöötaja. Lisaks Tõrva Tervisekeskuse juhtimisele olen sotsiaalkomisjoni liige ja kriisikomisjoni liige. Vedasime koos Kristi Napastiga TERVIK projekti. Lisaks Tervisekeskuse tööle panustan sellesse, et tervishoiuteenused oleksid kvaliteetsed ja areneksid tervikuks, siis ühendame sotsiaaltöö ja tervishoiu.

*Küsimusi ei esitatud.*

Volikogu esimees andis enda tutvustamiseks sõna Heli Holmile.

Heli Holm: - olen Tõrvas sündinud, siin samas Tervisekeskuses ja ka juhatanud seda Tervisekeskust pikka aega. Olen samamoodi meditsiinitöötaja. Olen tegev nii kiirabis kui pereõenduses. Olen siiamaani sotsiaalkomisjoni esimees. Olen valmis panustama ka aseesimehena, et meie Tõrva valla elanikud ja ka ümberkaudsed elanikud saaksid kvaliteetset meditsiiniabi ja sotsiaalabi.

*Küsimused:*

Ülle Juht: - milline on sinu nägemus tervise ja tuulikute vahelisest kooskõlast? Kuidas see inimestele mõjub?
Heli Holm: - iga elektritoode, mis toodab elektrit või ka juhe seinas, mõjutab meie tervist. Puuduvad täpsed andmed, kuidas just tiivikud seda mõjutavad, aga on teada, et iga asi, mis liigub, mis kuskilt punktist punkti jõuab, see mõjutab meie tervist. Oleneb ka asukohast – kui lähedal me sellele pargile oleme.

Volikogu esimees kuulutas välja vaheaja hääletamissedelite ettevalmistamiseks.

*Vaheaeg*

*Toimus salajane hääletamine.*

Häältelugemiskomisjoni liige Maire Appo luges ette hääletamistulemuste protokolli sotsiaalkomisjoni esimehe ja aseesimehe valimiste kohta (protokollile lisatud).

Hääletamistulemusena jagunesid hääled järgnevalt: Merily Boisen - 11 häält, Heli Holm - 10 häält.
Sotsiaalkomisjoni esimeheks on salajase hääletamise tulemusena valitud Merily Boisen ja aseesimeheks Heli Holm.

**Otsustati:** võtta vastu Tõrva Vallavolikogu otsus nr 44 „Sotsiaalkomisjoni esimehe ja aseesimehe valimine“.

**9. Kogukonna- ja turvalisuse komisjoni esimehe ja aseesimehe valimine**
Ettekandja: volikogu esimees Maido Ruusmann

Volikogu esimees palus esitada kandidaadid.

Karl Kirt esitas kogukonna- ja turvalisuse komisjoni esimehe kandidaadiks Ivo Muru.

Maido Ruusmann esitas kogukonna- ja turvalisuse komisjoni esimehe kandidaadiks Indrek Valneri.

Ivo Muru ja Indrek Valner andsid kandideerimiseks nõusoleku.

Rohkem kandidaate ei esitatud.

Istungi juhataja tegi ettepaneku sulgeda nimekiri kahe kandidaadiga.
**Otsustati:** sulgeda kandidaatide nimekiri - 21 poolt.

Volikogu esimees andis enda tutvustamiseks sõna Ivo Murule.

Ivo Muru: - olen Koorküla külaseltsi üks eestvedajaid ja samaaegselt olnud ka kogukonnakomisjoni lihtliige. Arvan, et saan panustada oma tegevusega kogukondade tegevuste parendamisse. Praegune komisjon töötas väga edukalt. Minu soov oleks, et see töötaks edasi samade liikmetega nagu oli eelmine komisjon.

*Küsimusi ei esitatud.*

Volikogu esimees andis enda tutvustamiseks sõna Indrek Valnerile.

Indrek Valner: - olen see, kes tegi omal ajal ettepaneku kogukonnakomisjoni loomiseks. Nüüd on see kogukonna- ja turvalisuse komisjon. Olen olnud selles kogu aeg liige, esimees. Sooviksin panustada ja taastada need traditsioonid, mis on jäänud vahepeal katki. On soov, et kogukonna liikmed saaksid kokku vähemalt kord kvartalis. Seal saaks kogukonna asju tugevamini arutada.

*Küsimusi ei esitatud.*

*Vaheaeg*

*Toimus salajane hääletamine.*

Häältelugemiskomisjoni liige Maire Appo luges ette hääletamistulemuste protokolli kogukonna- ja turvalisuse komisjoni esimehe ja aseesimehe valimiste kohta (protokollile lisatud).

Hääletamistulemusena jagunesid hääled järgnevalt: Indrek Valner - 11 häält, Ivo Muru - 10 häält. Kogukonna- ja turvalisuse komisjoni esimeheks on salajase hääletamise tulemusena valitud Indrek Valner ja aseesimeheks Ivo Muru.

**Otsustati:** võtta vastu Tõrva Vallavolikogu otsus nr 45 „Kogukonna- ja turvalisuse komisjoni esimehe ja aseesimehe valimine“.

**10. Spordikomisjoni esimehe ja aseesimehe valimine**
Ettekandja: volikogu esimees Maido Ruusmann

Volikogu esimees palus esitada kandidaadid.

Magnus Kirt esitas spordikomisjoni esimehe kandidaadiks Alois Tapferi.

Kalrl Kirt esitas spordikomisjoni esimehe kandidaadiks Kristel Veri.

Rohkem kandidaate ei esitatud.

Alois Tapfer ja Kristel Veri andsid kandideerimiseks nõusoleku.

Istungi juhataja tegi ettepaneku sulgeda nimekiri kahe kandidaadiga.

**Otsustati:** sulgeda kandidaatide nimekiri - 21 poolt.

Volikogu esimees andis enda tutvustamiseks sõna Alois Tapferile.

Alois Tapfer: - olen väga mitmekülgne spordimees. Olen tegelenud väga paljude spordialadega ja vabal ajal tegelen praegugi niipalju kui võimalik igasuguste spordialadega, sest see on minu jaoks suur kirg. Kindlat spordiala, mida eelistaksin mul tegelikult ei ole. Jalgpalli juurde olen

sattunud seetõttu, et tol hetkel vajas mind jalgpall kõige rohkem. Igapäevaselt tegutsen jalgpallitreenerina ja tegevjuhina.

*Küsimusi ei esitatud.*

Volikogu esimees andis enda tutvustamiseks sõna Kristel Verile.

Kristel Veri: - olen elanud Tõrvas 45 aastat. Mul on kaks väikest last. Ise spordiga ei tegele, aga mulle meeldib väga seda vaadata ja jälgida, et mis tulemusi saavutavad meie kohalikud sportlased. Mul on poeg, kes tegeleb usinalt spordiga ja on saavutanud väga häid tulemusi. Kergejõustikuga olen natukene kursis. Pean väga oluliseks, et meie tulevastel lastel säiliksid Tõrva vallas head sportimisvõimalused. Et oleks selline keskkond, matkarajad ja staadionid, kus neil oleks võimalik rakendada oma andeid.

*Küsimusi ei esitatud.*

*Vaheaeg*

*Toimus salajane hääletamine.*

Häältelugemiskomisjoni liige Maire Appo luges ette hääletamistulemuste protokolli spordikomisjoni esimehe ja aseesimehe valimiste kohta (protokollile lisatud).

Hääletamistulemusena jagunesid hääled järgnevalt: Alois Tapfer - 11 häält, Kristel Veri - 10 häält.
Spordikomisjoni esimeheks on salajase hääletamise tulemusena valitud Alois Tapfer ja aseesimeheks Kristel Veri.

**Otsustati:** võtta vastu Tõrva Vallavolikogu otsus nr 46 „Spordikomisjoni esimehe ja aseesimehe valimine“.

**11. Planeeringu- ja vallavarakomisjoni esimehe ja aseesimehe valimine**
Ettekandja: volikogu esimees Maido Ruusmann

Volikogu esimees palus esitada kandidaadid.

Karl Kirt esitas planeeringu- ja vallavarakomisjoni esimehe kandidaadiks Virgo Kosemetsa.

Eero Viisu esitas planeeringu- ja vallavarakomisjoni esimehe kandidaadiks Indrek Valneri.

Virgo Kosemets ja Indrek Valner andsid kandideerimiseks nõusoleku.

Rohkem kandidaate ei esitatud.

Istungi juhataja tegi ettepaneku sulgeda nimekiri kahe kandidaadiga.

**Otsustati:** sulgeda kandidaatide nimekiri - 21 poolt.

Volikogu esimees andis enda tutvustamiseks sõna Virgo Kosemetsale.

Virgo Kosemets: - olen olnud eelmises volikogus neli aastat planeeringu- ja vallavarakomisjoni aseesimees. Selles volikogus olen olnud komisjoni liige. Kui saaksin komisjoni esimehe koha, siis luban, et see komisjon, kes hakkab seda tööd tegema, peaks olema võimalikult samas

koosseisus ja „ajaks sama rida“ nagu Ivo. Kui te ei raatsi mulle seda häält anda, siis jään aseesimeheks ja teen oma tööd vastavalt võimalustele.

*Küsimusi ei esitatud.*

Volikogu esimees andis enda tutvustamiseks sõna Indrek Valnerile.

Indrek Valner: - olen 1993. aastast ettevõtja. 2003. aastast kogukonna eestvedaja. Kui eelmine oli spordikomisjon, siis enamus ei tea fakti, et ka mina olen spordiga tegelenud. Valgamaa jahiklubi võistlustel Rullis sileraudses jahirelvas võitnud järjest kahel aastal Valgamaal esikoha.

*Küsimusi ei esitatud.*

Volikogu esimees kuulutas välja vaheaja hääletamissedelite ettevalmistamiseks.

*Vaheaeg*

*Toimus salajane hääletamine.*

Häältelugemiskomisjoni liige Maire Appo luges ette hääletamistulemuste protokolli komisjoni planeeringu- ja vallavarakomisjoni esimehe valimiste kohta (protokollile lisatud).

Hääletamistulemusena jagunesid hääled järgnevalt: Virgo Kosemets - 10 häält, Indrek Valner - 11 häält.
Planeeringu- ja vallavarakomisjoni esimeheks on salajase hääletamise tulemusena valitud Indrek Valner ja aseesimeheks Virgo Kosemets.

**Otsustati:** võtta vastu Tõrva Vallavolikogu otsus nr 47 „Planeeringu- ja vallavarakomisjoni esimehe ja aseesimehe valimine“.

**12. Haridus- ja noorsootöökomisjoni esimehe ja aseesimehe valimine**
Ettekandja: volikogu esimees Maido Ruusmann

Volikogu esimees palus esitada kandidaadid.

Karl Kirt esitas haridus- ja noorsootöökomisjoni esimehe esimese kandidaadina Tiina Laidvee ja teise kandidaadina Helen Eliase.

Tiina Laidvee ja Helen Elias andsid kandideerimiseks nõusoleku.

Helen Elias esitas haridus- ja noorsootöökomisjoni esimehe kandidaadiks Karl Kirdi.

Karl Kirt loobus kandideerimast.

Rohkem kandidaate ei esitatud.

Istungi juhataja tegi ettepaneku sulgeda nimekiri kahe kandidaadiga.
**Otsustati:** sulgeda kandidaatide nimekiri - 21 poolt.

Volikogu esimees andis enda tutvustamiseks sõna Tiina Laidveele.

Tiina Laidvee: - haridusvaldkond on meie valla jaoks kõige olulisem valdkond, mitte sellepärast, et sinna läheb kõige rohkem raha, vaid sellepärast, et kui pole lapsi, pole elu, pole Tõrva valla tulevikku. See on väga oluline komisjon ja roll seda juhtida või olla aseesimees.
Haridusvaldkonnaga olen seotud 30 aastat. Kümme aastat ülikoolis, kakskümmend aastat ministeeriumis. Tegelenud olen kõrgharidusega. Kui meid siia valiti ja „Tõrva Teatajas“ küsiti meie unistustest, siis minu unistus oli, et Tõrva vald oleks seotud kuidagi ka kõrgharidusega. Võib-olla õnnestub sinna kunagi jõuda, sest meie lastel on vaja lisaks alus- ja põhiharidusele ka väljundeid mitte minna kaugele. Jääda siia edasi elama. Olles eelmise väga tegusa komisjoni liige, kutsun kõiki tulema Riidaja Kooli. Käisin seal ise täna ja sain täitsa šoki. Mulle tuli vastu keegi n-ö täiesti uskumatu naisterahvas. Mõtlesin, kas ta on kuskilt siia saadetud, keegi meediastaar, aga neil olid sel nädalal kostüümide päevad. Naisterahvas osutus väga tagasihoidlikuks õpetajaks. Kuidas elu on läinud Riidaja Koolis käima, kui koolile anti tagasi tema nimi. Koos sellega said nad tagasi oma identiteedi. Sinna leiti väga tegus arendus- ja projektijuht. Elu käib päriselt kogukonna ja gümnaasiumi toel. Samamoodi tuleb anda uus hoog kogu haridussüsteemile, et saaksime tulevikus siin vallas toimetada.

*Küsimused:*

Indrek Valner: - rõõm, et Riidaja Kool on edasi arenenud. Kas see oli Tõrva Kooli juhtkonna tegemata töö?
Tiina Laidvee: - kui leiti koolijuht, pandi talle üle mõistuse palju ülesandeid. Me räägime koolist, kus on laias laastus 500 õppurit ja 50 õppurit. Tegelikkuses oli vaja sinna kooli kedagi sellist, kes hoiaks meeskonda. Hoiaks nii vanemaid kui ka lapsi. Tookord ei teatud. Liideti kokku hulk koole. Tänaseks on alles jäänud vaid kaks.

Volikogu esimees andis enda tutvustamiseks sõna Helen Eliasele.

Helen Elias: - toimetanud Tõrvas vallavanemana, on haridus- ja noorsootöö valdkond olnud minu südamelähedane teema. Endal õpib üldhariduses kaks last. Olen kursis nende väljakutsetega, mis meil alushariduses, üldhariduses ja tegelikult ka noorsootöös ja huvihariduses ees ootamas on. Meil on toimunud palju riiklikke muudatusi, mis kanduvad üle omavalitsuse tasandile. Näen siin hästi suurt tööd, kus haridus- ja noorsootöökomisjon peaks olema toeks vallavalitsusele ja arutama nende teemade üle. Me tahame, et meil säiliks gümnaasiumiharidus. Mida kauem me suudame noori oma kodukohas hoida, seda tugevam side neil tekib. See on üliloluline teema, millega peaksime edasi minema. Lisaks on olnud päevakorras huvihariduse lõimimine üldharidusse, mis tundub hetkel olevat natukene pausil. Et saaksime anda vallavalitsusele rohkem tuge ka nendel teemadel. Teemasid on palju. Süda tuksub hariduse ja noorte suunas. Tahaks olla selles oma teadmiste ja kogemustega. Lisaks olen selles valdkonnas valla juhtimise tasandil igapäevaselt sees. Olen info juures ja arvan, et suudaksin Tõrva vallas panustada väga hästi haridus- ja noorsootöökomisjoni.

*Küsimusi ei esitatud.*

*Vaheaeg*

*Toimus salajane hääletamine.*

Häältelugemiskomisjoni liige Maire Appo luges ette hääletamistulemuste protokolli haridus- ja noorsootöökomisjoni esimehe ja aseesimehe valimiste kohta (protokollile lisatud).

Hääletamistulemusena jagunesid hääled järgnevalt: Tiina Laidvee - 10 häält, Helen Elias - 11 häält.
Haridus- ja noorsootöökomisjoni esimeheks on salajase hääletamise tulemusena valitud Helen Elias ja aseesimeheks Tiina Laidvee.

**Otsustati:** võtta vastu Tõrva Vallavolikogu otsus nr 48 „Haridus- ja noorsootöökomisjoni esimehe ja aseesimehe valimine“.

**13. Kultuurikomisjoni esimehe ja aseesimehe valimine**
Ettekandja: volikogu esimees Maido Ruusmann

Volikogu esimees palus esitada kandidaadid.

Karl Kirt esitas kultuurikomisjoni esimehe kandidaadiks Ülle Juhi.

Alois Tapfer esitas kultuurikomisjoni esimehe kandidaadiks Ilmar Kõveriku.

Ülle Juht ja Ilmar Kõverik andsid kandideerimiseks nõusoleku.

Rohkem kandidaate ei esitatud.

Istungi juhataja tegi ettepaneku sulgeda nimekiri kahe kandidaadiga.
**Otsustati:** sulgeda kandidaatide nimekiri - 21 poolt.

Volikogu esimees andis enda tutvustamiseks sõna Ülle Juhile.

Ülle Juht: - olen toimetanud kultuurikomisjonis ja kultuuri valdkonnas juba väga kaua ja näinud, kuidas see valdkond tegelikult arendamist vajab. Kahjuks jäi töö pooleli. Väga oluline teema saab olema kultuuri uus valdkondlik struktuur nii mehitatuse kui ka kogu kultuuritaristu poolest. See on teema, mis vajab arutamist ja teatud mõttes lahendamist. Tuua uusi lahendusi ja innovatsiooniliselt panustada. Olen selleks valmis.

*Küsimusi ei esitatud.*

Volikogu esimees andis enda tutvustamiseks sõna Ilmar Kõverikule.

Ilmar Kõverik: - kultuurikomisjon ei ole mitte ainult otseselt kultuuritöö, mis peaks toimuma kultuuriasutuses. Mille peale me mõtleme, et meil on tore, et meil on palju kultuuri, meil on koht, kus tantsida, kus laulda. Kultuur on palju laiem mõiste. Näen kultuuri valdkonna all ka nt Helme kalmistut, mis ka juba eelmisel komisjonil jäi sinnapaika. Nende haudade korrashoid, kes on olnud meie eelkäijatest imetlusväärsed inimesed ja jätnud meie kultuurilukku tohutult hea jälje. Me ei tohi neid unustada ja lasta platse heina sisse kasvada.
Tõsine mure on ka Helme koduloomuuseumi pärast, sest Helme koduloomuuseum peaks saama rohkem abi. Helme koduloomuuseumit tuleks hoida nii, et seal oleksid olemas töötajad. Et need väärtused, mis on seal on olemas, oleksid hoitud. Kindlasti rohkem koostööd võiks olla mõne teise muuseumiga, et viia läbi ühiseid kultuurisündmusi ka muuseumi juures.
Kindlasti vajaks koordineerimist meie kultuuriasutuste vaheline koostöö. Meil on kultuuriasutused küll Hummulis, Riidajas ja kõikides maapiirkondades, aga me ei tohiks igaüks ennast näidata selleks, et oleksime nähtavad. Iga kultuuriasutus peaks olema nii, et me teame nt milleks Hummuli sobib, mida Hummuli väärt on, mis ettevõtmiseks oleks just nimelt Hummuli mõisa asutus.
Kui ma loen linna tänaval kuulutust, et tulge kõik, ei mäleta seda kohta, on pidu. Kaasa võtta söök ja jook ja laval on muusika. Neid kultuurisündmusi inimesed väga vajavad, kuid nendeks on omad kohad, kuhu need sobivad.
Palju on juttu Tõrva kammersaalist, mis ei ole Tõrva valla allasutus. Me töötame konsistooriumile kuuluvates ruumides, mistõttu me allume ka lepingule. Leping on sõlmitud notari juures. Notari juures olin mina, oli selleaegne abilinnapea, oli konsistooriumi kantsler.

Lepingus on kirjutatud, mis meil sobib ja mis mitte. See, mis sinna väga sobib, ei sobi meie praegusele publikule, kes meil praegu Tõrvas elab. Meil ei käia kuulamas kooride kontserte. Paar päeva tagasi oli suurepärane kontsert Heino Elleri muusikutega. Oli 3 inimest Tõrvast ja 45 inimest Tartust. Meil on väljastpoolt Tõrvat publikut rohkem kui oma linnast. Ennem kui mõtleme, mida teha, kuidas teha, siis selleks oleks vaja meil liita olemasolevaid kultuuriasutusi. Mida meil omal oleks kindlasti linnas vaja, oleks vaja leida ansambli juht, kes kutsuks meil uuesti ellu meesansambli, kes võiks teha naisansambli. Meil on võimekaid lauljaid. Meil on palju võimekaid inimesi, aga meil on puudus nende juhtidest.
Loodan, et suudame midagi muuta, kui me kõik seda tahame. Võib-olla jõuame kunagi ka nii kaugele nagu alati algasid Tõrvas suved. Suved algasid Tantsumäel laulupeoga. Selleks peaksime koondama ümbruskonna koorid, linna koorid ja viima selle traditsiooni ellu. Kui me ei suuda seda teha väikestes kohtades, siis sellega võib hääbuda ka meie Eestimaa uhkus – laulupidude traditsioon.

*Küsimusi ei esitatud.*

*Vaheaeg*

*Toimus salajane hääletamine.*

Häältelugemiskomisjoni liige Maire Appo luges ette hääletamistulemuste protokolli kultuurikomisjoni esimehe ja aseesimehe valimiste kohta (protokollile lisatud).

Hääletamistulemusena jagunesid hääled järgnevalt: Ülle Juht - 9 häält, Ilmar Kõverik - 11 häält.
Kultuurikomisjoni esimeheks on salajase hääletamise tulemusena valitud Ilmar Kõverik ja aseesimeheks Ülle Juht.

**Otsustati:** võtta vastu Tõrva Vallavolikogu otsus nr 49 „Kultuurikomisjoni esimehe ja aseesimehe valimine“.

**14. Revisjonikomisjoni esimehe ja aseesimehe valimine**
Ettekandja: volikogu esimees Maido Ruusmann

Volikogu esimees palus esitada kandidaadid.

Urmas Kivit esitas revisjonikomisjoni esimehe kandidaatideks Mikk Umbleja ja Allan Ilissoni.

Allan Ilisson loobus kandideerimast.

Mikk Umbleja andis kandideerimiseks nõusoleku.

Maido Ruusmann esitas revisjonikomisjoni esimehe kandidaadiks Urmas Kiviti.

Urmas Kivit andis kandideerimiseks nõusoleku.

Rohkem kandidaate ei esitatud.

Istungi juhataja tegi ettepaneku sulgeda nimekiri kahe kandidaadiga.
**Otsustati:** sulgeda kandidaatide nimekiri - 21 poolt.

Volikogu esimees andis enda tutvustamiseks sõna Mikk Umblejale.

Mikk Umbleja: - olen Tõrvast väga kaua eemal olnud. Nüüd olen siin tagasi ja kasvatan oma lapsi. Jään siia arvatavasti pikemaks ajaks. Revisjonikomisjon on minu jaoks natukene uus asi. Kindlasti toimetan ja annan endast parima, et see komisjon saaks hästi toimida.

*Küsimusi ei esitatud.*

Volikogu esimees andis enda tutvustamiseks sõna Urmas Kivitile.

Urmas Kivit: - tutvustust enam uuesti tegema ei hakka. See on siin tehtud. Kuulusin eelmisse revisjonikomisjoni. Seal on asju, mida võiks nüüd edasi ajada. Olen nõus sellega edasi minema.

*Küsimusi ei esitatud.*

*Vaheaeg*

*Toimus salajane hääletamine.*

Häältelugemiskomisjoni liige Maire Appo luges ette hääletamistulemuste protokolli revisjonikomisjoni esimehe ja aseesimehe valimiste kohta (protokollile lisatud).

Hääletamistulemusena jagunesid hääled järgnevalt: Mikk Umbleja - 10 häält, Urmas Kivit - 11 häält.
Revisjonikomisjoni esimeheks on salajase hääletamise tulemusena valitud Urmas Kivit ja aseesimeheks Mikk Umbleja.

**Otsustati:** võtta vastu Tõrva Vallavolikogu otsus nr 50 „Revisjonikomisjoni esimehe ja aseesimehe valimine“.

Istungilt lahkusid volikogu liikmed: Karl Kirt, Heli Holm, Allan Ilisson, Ülle Juht, Virgo Kosemets, Tarmo Tamm, Mikk Umbleja, Kristel Veri, Ivo Muru, Tiina Laidvee, Marika Kütt.

**15. Revisjonikomisjoni liikmete valimine**
Ettekandja: revisjonikomisjoni esimees Urmas Kivit

Volikogu esimees palus revisjonikomisjoni esimehel esitada kandidaadid.

Revisjonikomisjoni esimees Urmas Kivit esitas revisjonikomisjoni liikme kandidaatideks Eero Viisu, Indrek Valneri ja Marika Küti.

Eero Viisu ja Indrek Valner andsid kandideerimiseks nõusoleku.
Marika Kütt on andnud nõusoleku.

*Vaheaeg*

*Toimus salajane hääletamine.*

Häältelugemiskomisjoni liige Maire Appo luges ette hääletamistulemuste protokolli revisjonikomisjoni liikmete valimiste kohta (protokollile lisatud).

Hääletamistulemusena jagunesid hääled järgnevalt: Indrek Valner - 10 häält, Eero Viisu - 9 häält, Marika Kütt - 10 häält.

Revisjonikomisjoni liikmeteks on salajase hääletamise tulemusena valitud Indrek Valner, Eero Viisu, Marika Kütt.

**Otsustati:** võtta vastu Tõrva Vallavolikogu otsus nr 51 „Revisjonikomisjoni liikmete valimine“.

Urmas Kivit: - tahaksin revisjonikomisjoni esimehena küsida, kas volikogu liikmed, kes poole istungi ajal püsti tõusevad ja ära lähevad, saavad selle eest ka palka? Ei tundu loogiline, et saad poole tööpäeva eest täistasu.

Maido Ruusmann: - tegemist on esmakordse juhtumiga. Olen olnud volikogudes alates 2005. aastast, samuti vallavanem. Ilmar oluliselt rohkem. See on Tõrva ajaloos esmakordne. Määrus, mille alusel määratakse volikogu liikmetele tasu, ei näe ette, et kui lahkud poole istungi pealt, et siis võetakse tasu ära. Nii ebaõiglane, kui see ka ei tundu. Kui neli tundi tööaega murrab selgroo, siis nii see on. Otsene vastus sinu küsimusele on, et jah nad saavad ettenähtud tasu täies ulatuses siiski kätte. Neil on alati võimalus sellest loobuda, kui nad selle üle järele mõtlevad ja sellest aru saavad. Kummaline olukord, aga oleme siia rahva poolt valitud, et see päevakord lõpuni menetleda.

**16. Sotsiaalkomisjoni koosseisu kinnitamine**
Ettekandja: komisjoni esimees Merily Boisen

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna sotsiaalkomisjoni esimehele.

Merily Boisen tegi ettepaneku kinnitada sotsiaalkomisjoni liikmeteks lisaks valitud esimehele Merily Boisenile ja aseesimehele Heli Holmile liikmed: Helen Elias, Sander Karu, Marika Kütt, Kairi Ruus ja Marge Udras

**Otsustati:** võtta vastu Tõrva Vallavolikogu otsus nr 52 „Sotsiaalkomisjoni koosseisu kinnitamine“.
Otsus võeti vastu avalikul hääletamisel - poolt 10.

**17. Kogukonna- ja turvalisuse komisjoni koosseisu kinnitamine**
Ettekandja: komisjoni esimees Indrek Valner

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna kogukonna- ja turvalisuse komisjoni esimehele.

Indrek Valner tegi ettepaneku kinnitada kogukonna- ja turvalisuse komisjoni liikmeteks lisaks valitud esimehele Indrek Valnerile ja aseesimehele Ivo Murule liikmed: Sander Karu, Kristjan Mikk, Tarmo Tapfer, Tiina Laidvee, Riho Viitak ja Marika Kütt.

**Otsustati:** võtta vastu Tõrva Vallavolikogu otsus nr 53 „Kogukonna- ja turvalisuse komisjoni koosseisu kinnitamine“.
Otsus võeti vastu avalikul hääletamisel - poolt 10.

**18. Spordikomisjoni koosseisu kinnitamine**
Ettekandja: komisjoni esimees Alois Tapfer

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna spordikomisjoni esimehele.

Alois Tapfer tegi ettepaneku kinnitada spordikomisjoni liikmeteks lisaks valitud esimehele Alois Tapferile ja aseesimehele Kristel Verile liikmed: Magnus Kirt, Helen Elias, Mart Liblik, Kaur Kangur, Romet Kivi.

**Otsustati:** võtta vastu Tõrva Vallavolikogu otsus nr 54 „Spordikomisjoni koosseisu kinnitamine“.
Otsus võeti vastu avalikul hääletamisel - poolt 10.

**19. Planeeringu- ja vallavarakomisjoni koosseisu kinnitamine**
Ettekandja: komisjoni esimees Indrek Valner

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna planeeringu- ja vallavarakomisjoni esimehele.

Indrek Valner tegi ettepaneku kinnitada planeeringu- ja vallavarakomisjoni liikmeteks lisaks valitud esimehele Indrek Valnerile ja aseesimehele Virgo Kosemetsale liikmed: Maido Ruusmann, Albert Rüütel, Elton Pullerits, Jaanis Ilves, Aivar Uibu.

**Otsustati:** võtta vastu Tõrva Vallavolikogu otsus nr 55 „Planeeringu- ja vallavarakomisjoni koosseisu kinnitamine“.
Otsus võeti vastu avalikul hääletamisel - poolt 10.

**20. Haridus- ja noorsootöökomisjoni koosseisu kinnitamine**
Ettekandja: komisjoni esimees Helen Elas

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna haridus- ja noorsootöökomisjoni esimehele.

Helen Elias tegi ettepaneku kinnitada haridus- ja noorsootöökomisjoni liikmeteks lisaks valitud esimehele Helen Eliasele ja aseesimehele Tiina Laidveele liikmed: Laura Lõoväli, Indrek Valner, Karl Kirt, Romet Piller, Ivi Tigane.

Helen Elias: - kõikidega on läbi räägitud ja kooskõlastatud, aga kuna osasid liikmeid siin ei ole, loodan, et need kokkulepped peavad.

**Otsustati:** võtta vastu Tõrva Vallavolikogu otsus nr 56 „Haridus- ja noorsootöökomisjoni koosseisu kinnitamine“.
Otsus võeti vastu avalikul hääletamisel - poolt 10.

**21. Kultuurikomisjoni koosseisu kinnitamine**
Ettekandja: komisjoni esimees Ilmar Kõverik

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna kultuurikomisjoni esimehele.

Ilmar Kõverik tegi ettepaneku kinnitada kultuurikomisjoni liikmeteks lisaks valitud esimehele Ilmar Kõverikule ja aseesimehele Ülle Juhile liikmed: Maido Ruusmann, Merike Soomets, Allan Ilisson, Triin Pärn, Elton Pullerits.

**Otsustati:** võtta vastu Tõrva Vallavolikogu otsus nr 57 „Kultuurikomisjoni koosseisu kinnitamine“.
Otsus võeti vastu avalikul hääletamisel - poolt 10.

**22. Volikogu liikmetele tasu ja hüvitise maksmise kord**
Ettekandja: volikogu esimees Maido Ruusmann

Maido Ruusmann: - volikogu liikmetele ja volikogu komisjoni liikmetele, esimehele ja aseesimeestele tasu maksmine toimub määruse alusel. Määrus baseerub varasemal määrusel. Küll on siin muutunud tasu määrad.
Eelnõu saadeti volikogu liikmetele ette. Täiendatud on seda vahepeal nii, et volikogu esimehe hüvitis on ette nähtud 50% vallavanema palgast. Kuna ma täna täidan põhitööna Riigikogu liikme töökohustusi, siis Eesti Vabariigis kehtiva seadusandluse järgi Riigikogu liikmele omavalitsuse poolt volikogu esimehe tasu maksta ei saa.
Volikogu esimesele aseesimehele on ette nähtud hüvitis 25% vallavanema palgast.
Volikogu liikmetele makstakse istungil osalemise eest tasu 5% vallavanema palgast.
Volikogu alatise komisjoni esimehele makstakse tasu 4% vallavanema palgast kuus.
Neile komisjoni liikmetele, kes ei ole vallavolikogu liikmed, makstakse tasu koosolekul osalemise eest 2,5% vallavanema palgast.
Kui volikogu liige saadetakse volikogu esimehe poolt allkirjastatuna väljaspool volikogu istungit täitma tööülesandeid, siis on ette nähtud hüvitis tunnitasuna, milleks on 15 eurot tunnis. Näiteks kui Eesti parim odaviskaja läheb volikogu liikmena esindama volikogu mõnele konverentsile või läbirääkimisi pidama, siis see on see punkt.

Urmas Kivit: - see on siis sarnane olukord, kui Virgo Kosemets käis kooli wc-sid inspekteerimas?
Maido Ruusmann: - seda saaks võrrelda küll. Kui komisjoni liige läheb tavapärase koosoleku raamest välja näiteks nimetatud WC-sid inspekteerima ja see on varasemalt kokku lepitud. Hästi oluline, et see on eelnevalt kokku lepitud.

Maido Ruusmann:- isikliku sõiduauto kasutamise piirmäär on olnud seadusest tulenev kõrgeim maksuvaba määr. Võib maksta mis iganes summa, kuid üle 550 euro peab hakkama maksma erisoodustust.

**Otsustati:** võtta vastu määrus nr 23 „Volikogu liikmetele tasu ja hüvitise maksmise kord“
Määrus võeti vastu avalikul hääletamisel – poolt 10

**23. Vallavanema informatsioon**
Ettekandja: vallavanem Kalle Vister

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna vallavanemale.

Kalle Vister: - homme hakatakse ette valmistama Metsa tänava sulgemist seoses trassi ehitamisega. Tänav on suletud kuni 23-nda õhtuni.
Hangetega, mis on eelarvestrateegia käigus läbi käinud, olete tuttavaks saanud.
Oleme rääkinud kriisiolukorra ja riigikaitse seadusest, mis hakkas kehtima 1. oktoobrist. Peame hakkama kriisi teemat väga põhjalikult ette valmistama. Nii allasutuste kui kogu valla tegevust.

*Küsimused:*

Helen Elias: - oled saanud uue meeskonnaga toimetada. Kuidas meeskonna vaib ja tunded on? Lähete hoogsal sammul edasi?
Kalle Vister: - mul on väga head tunded. Inimesed, kes ametipostile tulid, teevad tööd südamega ja põhjalikult.

Ilmar Kõverik: - vanemad liikumispuudega isikud ütlevad, et enne oli apteek keset linna. Nüüd peab minema kas ühte või teise linna otsa või tuleb (inimene) maalt ja ta peab saama veel bussi peale. Apteek peab olema keset linna. Miks ta ei võiks olla Tervisekeskuses?
Kalle Vister: - see teema on olnud fookuses.
Merily Boisen: - oleme sellega pikalt tööd teinud ja selle nimel vaeva näinud, et apteek kesklinna tagasi tuua. Loodan, et kogu see töö, mida oleme teinud, annab ka tulemuse. Meie prioriteet on see, et apteek tuleks kesklinna tagasi.

Maido Ruusmann: - Tõrva vallas kehtib teede ja tänavate sulgemise maks. Kas Metsa tänava peale on taotlus võetud ja kas oleme tasu saanud Riiska linnaosa tänavate sulgemise eest? Kas seda maksu ei maksta või on palju raha?
Tõnu Jaansalu: - info on läinud ja arve Metsa tänava eest läheb. Riiska linnaosa osas on info samuti läinud. Nad on teadlikud, et on sulgemistasu ja et nad on kinnitanud, et nad selle tasuvad.

**Otsustati:** lugeda vallavanema informatsioon ära kuulatuks.

| | | |
|---|---|---|
| (allkirjastatud digitaalselt) | (allkirjastatud digitaalselt) | (allkirjastatud digitaalselt) |
| Maido Ruusmann<br>istungi juhataja | Magnus Kirt<br>istungi juhataja | Eve Eisen<br>protokollija |